

Glede na govorno- jezikovne motnje ločimo:

a) Otroke z lažjimi govorno-jezikovnimi motnjami, ko otrokovo govorno-jezikovno sporazumevanje odstopa od povprečja kronološko enako starih otrok, in sicer na enem od področij: izgovorjavi, strukturi ali semantiki. Lahko je sposoben uporabljati zahtevno mul-timodalno nadomestno in dopolnilno komunikacijo. Z njeno uporabo se lahko uspešno sporazumeva, pridobiva in izraža znanje o sebi in svetu okoli sebe. Z ustreznimi prilagoditvami je sposoben uporabljati pisno komunikacijo.

b) Otroke z zmernimi govorno-jezikovnimi motnjami, ko otroku oviranost na odročju govorno-jezikovnega sporazumevanja preprečuje uspešno komunikacijo z okolico. Zaostanek v govorno-jezikovnem razvoju se kaže na vseh področjih: izgovorjavi, morfologiji, semantiki in sintaksi. Lahko je sposoben uporabljati multimodalno nadomestno in dopolnilno komunikacijo. Pisna komunikacija je omejena.

c) Otroke s težjimi govorno-jezikovnimi motnjami, ko je otrokovo sporazumevanje zelo omejeno, vezano je na osebe iz ožje okolice. Potrebuje stalno vodenje in različne stopnje pomoči. Sposoben je uporabljati enostavno nadomestno in dopolnilno komunikacijo, s katero se sporazumeva z osebami iz ožje okolice.

d) Otroke s težkimi govorno-jezikovnimi motnjami, ko se otrok odziva le na situacijo, za sporazumevanje pretežno uporablja le govornico telesa. Uporaba nadomestne in dopolnilne komunikacije je omejena na ponavljajoče situacije in zadovoljevanje le najosnovnejših potreb. Za komunikacijo uporablja konkretne predmete.

Pripravila: Anita Požin,
*profesorica specialne in rehabilitacijske
pedagogike - logopedinja*

Zdravstveni dom Celje

JZ Zdravstveni dom Celje

Zdravstveni dom Celje

CENTER ZA DUŠEVNO ZDRAVJE OTROK IN MLADOSTNIKOV

Kersnikova 1/a, 3000 Celje
03 / 543 43 23

Govorne jezikovne motnje

Govor je verbalna komunikacija s pomočjo jezika. Ljudje z govorom izražamo svoje misli, želje, potrebe, izkušnje, čustva. Besede imajo neverjetno moč. Z njimi se sporazume-vamo, »živimo, učimo, rastemo, božamo in z njimi in v njih živimo«.

Govor se pri večini otrok razvija hitro in dobro. Otroci z razvojem vedno uspešneje obvladujejo miselne vzorce besed in povedi. Ves proces se razvija skladno z otrokovim splošnim razvojem, razvojem motorike in pozornosti ter z zanimanjem za ljudi. Tako ob koncu drugega leta večina

otrok uporablja besede kot nosilce določenega pomena in začinja uporabljati sintaksična pravila. Govor in jezik se z otrokovim razvojem izpopolnjujeta. Bogatenje jezika ne pomeni le bogatejšega besednega zaklada, ampak tudi večjo kakovost jezikovnih oblik in besednih vrst.

O govornih in jezikovnih motnjah govorimo takrat, kadar govor odstopa od normale v tolikšni meri, da:

- vzbuja našo pozornost (bolj kot na vsebino smo pozorni na način govora),
- »govorca« težje razumemo,
- je onemogočena verbalna komunikacija (pogovor).

Optimalno obdobje za razvoj govora in jezika je čas pred šolskim obdobjem. Neobravnane govorne in ali jezikovne motnje lahko povzročijo težave pri branju in pisanju ter učenju nasploh.

Otroci z govorno - jezikovnimi motnjami imajo motnje pri usvajanju in razumevanju ter govornem izražanju, ki niso posledica izgube sluha. Specifične motnje na področju razumevanja, strukturiranja, procesiranja in izražanja se kažejo tudi v neskladju med besednimi in nebesednimi sposobnostmi. Sekundarno se motnje v govorno-jezikovnem sporazumevanju kažejo tudi na področju branja in pisanja ter pri učenju v celoti. Funkcionalno znanje branja in pisanja je lahko prizadeto v razponu od blagega zaostajanja do funkcionalne nepismenosti. Prisotne so motnje artikulacije v smislu izreke, izpuščanja, zamenjave, popačanje določenih glasov. Najpogostejše težave se kažejo, ko otrok ne more pravilno izgovoriti posameznega glasu.

Jezikovne motnje kažejo oškodovanost ali okrnjenost v razumevanju in/ali uporabi govornega, pisnega in/ali drugega simbolnega sistema. Otrokove težave je zaznati pri razumevanju govora, poimenovanju, branju in pisanju.

Otroci z govorno jezikovnimi motnjami imajo težave na praktično vseh psihofizičnih področjih:

- prisotne so motnje zaznavanja pri sicer zdravih čutilih,
- opazna so odstopanja na področju grobe in fine motorike,
- slabša pozornost in koncentracija,
- prisotne so težave na področju spomina in uporabe naučenega,
- otrok nima razvitega govora,
- prizadeto je področje jezika in vseh jezikovnih podsistemov,
- otrok ne razume navodil, slišane, kljub normalnem sluhu in normalnim intelektualnim sposobnostim,
- otrok ne more pravilno izraziti svojih želja in potreb, ne more ustrezno odgovoriti na zahteve okolice,
- pogosto se pojavijo še dodatne čustvene težave ter težave na področju socializacije.

Vse to prizadene otroka, ki je sicer normalno inteligen in se zaveda svojih težav. Otrok s tovrstnimi težavami z otroci brez težav ne more kvalitetno sodelovati, je zadržan, se umika, sramuje, ne sodeluje, kajti zaveda se svoje drugačnosti.

